

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда

„__” _____ 2022 р.

П Р О Г Р А М А

фахового вступного випробування з

Історії мистецтва

(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(шифр, спеціальність)

на основі ступеня/освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра/спеціаліста
при прийомі на навчання у 2022 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”

Протокол № _ від „_” _____ 2022р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування з “Історії мистецтв” для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація при прийомі на навчання на основі ступеня/освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра/спеціаліста до ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” у 2022 році проводиться з метою виявлення ступеня фахової підготовки майбутніх фахівців галузі.

Програма містить основні питання з історії зарубіжного та українського мистецтва, згруповані за тематичними розділами, а також список рекомендованої літератури.

Навчальна дисципліна “Історія мистецтв” є базовою в системі обов’язкових дисциплін із циклу професійної підготовки студентів. Специфікою вивчення предмету є основні види пластичних мистецтв, які розглядаються в історичному контексті появи та розвитку світового мистецтва. Архітектура, скульптура, живопис, графіка – ось основні види образотворчого мистецтва, на вивченні яких робиться акцент. В архітектурі увагу приділено розгляду конструктивних та естетично-стильових елементів ансамблевості епохи. Специфікою скульптури як виду мистецтва є матеріал і техніка виготовлення та зв’язок з художньою ідеєю твору. Також розглядаються особливості станкової й монументальної скульптури, жанри. В станковому та монументальному живописі визначаються матеріали і техніки, композиційні прийоми, колорит, основні засоби побудови живописного твору.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є курс світового мистецтва від “Стародавнього світу (Асирія, Вавілон, Єгипет тощо)” до “Європейського мистецтва першої половини ХХ ст.”, а також “Українське мистецтво”. Згідно предмету розглядаються конкретні періоди, творчість митців, найвизначніші твори мистецтва та науково-теоретичні дослідження у сфері вивчення історії мистецтв.

Тестові завдання базуються на матеріалі навчального курсу “Історія мистецтва”, засвоєному абітурієнтами під час лекційних, практичних, семінарських та самостійних занять упродовж I-VIII семестрів (ОКР бакалавр).

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування, допоможе вступнику систематизувати свої знання з дисципліни, зацентрувати увагу на недостатньо опрацьованому матеріалі. Перелік рекомендованої літератури сприятиме пошуку необхідної інформації.

Запропоновані в списку питання узгоджені з програмою навчального лекційного курсу з історії мистецтв.

Фахове вступне випробування з історії мистецтва для зарахування на навчання в магістратуру передбачає тестові завдання у вигляді окремого комп’ютерного варіанта для кожного вступника. Тести побудовані у формі запитань різного рівня складності, кожне з яких супроводжується чотирма відповідями, одна з яких є правильною.

Пропонована програма включає 10 тематичних розділів, які охоплюють

історію зарубіжного та вітчизняного мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Групування тестів у індивідуальному завданні становить комбінацію питань із різних тематичних блоків.

Тестові завдання, що пропонуються абітурієнтам з конкурсного предмета “Історія мистецтв”, стосуються загальних положень художньої культури, історії мистецьких стилів, еволюції різних жанрів та видів мистецтва, творчої діяльності окремих майстрів, технологічних аспектів творчості, основ музеєзнавства, основ кольорознавства та композиції, проблем збереження художньої спадщини, сфери міфології та матеріальної культури людства.

При відповіді на питання тестових завдань вступник повинен знати:

- історико-соціальні передумови формування мистецьких явищ, релігійні уявлення, що зумовили появу тих чи інших мистецьких форм, періодизацію мистецтва тієї чи іншої країн;
- основну схему жанрової і видової типології мистецтва;
- характерні особливості історично-мистецьких стилів;
- творчість видатних митців (відомі твори того чи іншого майстра, біографічні факти, важливі для творчого портрета художника);
- еволюцію технологічних вдосконалень образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва;
- місцезнаходження мистецьких творів хрестоматійного характеру у музейних збірках;
- особливості художніх ремесел, поширених на тренах Європи, їх осередки і стилістику виробів.

Тестовий іспит передбачає також здатність абітурієнта:

- запам'ятовувати конкретні мистецькі твори, розрізняти авторську манеру провідних художників у кожному виді творчості, стилістику локальних мистецьких шкіл, угруповань, осередків, регіонів;
- володіти певним термінологічним рядом стосовно тієї чи іншої стильової епохи, знаннями з іконографії, композиції, кольорознавства та технології художніх матеріалів;
- зауважувати спільні стильові ознаки у різних творах певного часового періоду;
- самостійно проводити аналіз мистецького періоду, явища, твору, розкривати зміст, робити висновки щодо матеріалу.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво Стародавнього Сходу

1. Скульптурний портрет в мистецтві Стародавнього Єгипту.
2. Єгипетська храмова архітектура періоду Нового Царства.
3. Художнє ремесло Стародавнього Єгипту, його технологічні та стилістичні особливості.
4. Мистецтво стародавніх народів на території Месопотамії (Шумер, Ассирія, Вавилон).

Мистецтво Стародавньої Греції

1. Крито-Мікенська (егейська) культура. Художні особливості архітектури, образотворчого і прикладного мистецтва.
2. Давньогрецька архітектура. Поняття ордера. Структура давньогрецького храму.
3. Скульптура Стародавньої Греції періоду класики.
4. Ансамбль Афіського Акрополя і проблема архітектурно-скульптурного синтезу у давньогрецькому мистецтві.
5. Епоха еллінізму як пізній етап у розвитку давньогрецької художньої культури.

Мистецтво Стародавнього Риму

1. Основні типи архітектурних споруд у давньоримському монументальному будівництві.
2. Портрет в мистецтві Стародавнього Риму, його еволюційні етапи.

Мистецтво Середньовіччя

1. Декоративно-прикладне мистецтво Візантії V-XV ст.
2. Місто Константинополь як центр художнього життя Візантії періоду правління Юстиніана (VI ст. н.е.).
3. Хрестово-купольний храм, його структура і символіка.
4. Романський стиль у мистецтві Європи XI-XII ст.
5. Основні принципи архітектурної конструкції готичного собору, її тектонічні та художні можливості.

Мистецтво Відродження

1. Архітектура раннього Відродження. Формування нового типу світських та культових споруд. Творчість провідних архітекторів даного періоду.
2. Скульптура раннього Відродження в Італії.
3. Італійський живопис раннього Відродження, основні жанри, художні досягнення, провідні майстри.
4. Монументальний живопис періоду Високого Відродження. Настінні розписи Рафаеля, Мікельанджело.
5. Скульптурна і живописна творчість Мікельанджело.
6. Творчий метод і напрямки діяльності Леонардо да Вінчі.

7. Живопис Високого Відродження у Венеції. Художня своєрідність венеційської живописної школи. Творчість Джорджоне, Тіціана.
8. Мистецтво Відродження у Нідерландах. Ян ван Ейк – основоположник мистецтва Північного Ренесансу.
9. Декоративно-прикладне мистецтво Італії епохи Відродження, стилістичні особливості, провідні ремісничі центри.

Західноєвропейське мистецтво XVII ст.

1. Бароко як провідний стиль в архітектурі та образотворчому мистецтві Західної Європи XVII ст. Своєрідність художньої мови бароко.
2. Творчість Лоренцо Берніні, основні архітектурно-скульптурні ансамблі та декоративні роботи майстра.
3. Творчість Караваджо та її вплив на європейський живопис XVII ст.
4. Живопис Голландії XVII ст. та його жанрова специфіка.
5. Творчість Рембрандта. Змістова наповненість та художня мова його картин.
6. Фламандська живописна школа XVII ст. Творчість П. Рубенса.
7. Живопис Іспанії XVII ст. Колористичні особливості творів Д. Веласкеса.
8. Художнє життя Франції II половини XVII ст. Особливості мистецтва королівського двору. Архітектурно-парковий ансамбль Версалю.
9. Особливості стилю бароко на прикладі місцевої архітектурної пам'ятки.
10. Стилiстичні риси захiдноєвропейського костюма XVII ст.

Зарубіжне мистецтво XVIII ст.

1. Рококо як стильовий напрям у французькому мистецтві першої половини XVIII ст.
2. Стиль класицизм у європейській архітектурі. Характерні композиційні і декоративні елементи споруд та їх типи.
3. Західноєвропейське декоративно-прикладне мистецтво другої половини XVIII ст. та його роль у художньому вирішенні інтер'єрів у стилі класицизм.
4. Пейзажний жанр в італійському живописі XVIII ст. Характерні риси пейзажу – «везути».
5. Французький живопис XVIII ст.
6. Творчість Дж.Б.Тьєполо (сфера монументального розпису).
7. Художні особливості високого класицизму (стиль ампір) у мистецтві першої третини XIX ст.
8. Творчість Ф.Гойї та її вплив на подальший розвиток західноєвропейського мистецтва.
9. Французька скульптура XVIII ст. Основні тенденції розвитку, провідні майстри.
10. Західноєвропейський фарфор XVIII ст. Центри виробництва та їх стилістика.

Зарубіжне мистецтво XIX - початку XX ст.

1. Романтизм як провідний стильовий напрям у європейській художній культурі першої чверті XIX ст.
2. Розвиток пейзажного жанру митців барбізонської школи у французькому малярстві XIX ст.

3. Естетична програма та особливості живописної системи імпресіонізму.
4. Постімпресіонізм у французькому малярстві кінця XIX – початку XX ст.
5. Французька скульптура XIX ст. Творчість О.Родена.
6. Стиль модерн у європейському мистецтві кінця XIX – початку XX ст.

Українське мистецтво від найдавніших часів до початку XIX ст.

1. Найдавніше мистецтво на території України. Загальний огляд.
2. Культура і мистецтво Київської Русі. Собор св. Софії в Києві. Схема живописного декору хрестово-купольного храму.
3. Мистецтво Давнього Галича.
4. Іконографічні схеми Богородичних та Христових зображень у візантійському і давньоукраїнському ікономалярстві.
5. Ренесанс в українському мистецтві другої половини XVI – першої половини XVII ст.
6. Архітектурні особливості ансамблю Успенської церкви у Львові.
7. Поява книгодрукування в Україні. Діяльність Івана Федорова.
8. Український іконостас, його структура, іконографія, символіка.
9. Оборонна архітектура України XIII – XVII ст.
10. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII ст. Стиль бароко в українській храмовій архітектурі. Регіональні відмінності.
11. Творчість архітектора Б. Меретина та скульптора Й. Пінзеля.
12. Український портрет XVII – XVIII ст.
13. Романтизм в українському мистецтві. Творчість Т. Шевченка-художника.
14. Українська народна дерев'яна архітектура. Регіональні особливості дерев'яного храмового будівництва.

Українське мистецтво другої половини XIX – XX століть.

1. Українська архітектура другої половини XIX – початку XX ст. Історизм в архітектурі. Стиль модерн. Пошуки національного стилю в архітектурі. Творчість В. Кричевського, І. Левинського.
2. Монументальна скульптура в Україні кінця XIX – початку XX ст. (пам'ятники, пластичне оздоблення архітектури).
3. Український живопис другої половини XIX – початку XX ст. Художні товариства. Мистецька освіта. Творчість М. Пимоненка, П. Левченка, С. Васильківського, О. Мурашка, І. Їжакевича, Г. Нарбути. Український живопис західних земель України другої половини XIX – початку XX ст. (К. Устиянович, Т. Копистинський, Ю. Панкевич, М. Сосенко, О. Новаківський, І. Труш, М. Івасюк, О. Кульчицька).
4. Українське мистецтво першої половини XX ст. Діяльність Академії мистецтв у Києві. М. Бойчук та його школа. Український авангард.
5. Українське мистецтво другої половини XX ст. Монументальна скульптура України (В. Борисенко, Е. Мисько, Д. Крвавич). Малярство Т. Яблонської, М. Глущенко, О. Заливахи, З. Кецала, І. Марчука. Графіка М. Дерегуса, Г. Якутовича, В. Касіяна, І. Остафійчука.

6. Мистецтво української діаспори. Творчість Р. Жука, О. Архипенка, С. Гординського, М. Черешньовського, Х. Дохват, Я. Гніздовського.
7. М. Дерегуса, Г. Якутовича, В. Касіяна, І. Остафійчука.
8. Мистецтво української діаспори. Творчість Р. Жука, О. Архипенка, С. Гординського, М. Черешньовського, Х. Дохват, Я. Гніздовського.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Арган Дж. История итальянского искусства.: В. 2-х т. | Дж.Арган.- М. : Радуга, 1990.
2. Дмитриева Н. Краткая история искусства.: В. 2-х т. | Н. Дмитриева.- М.: Искусство, 1985.
3. Історія української архітектури | За ред. В. Тимофієнка. - К. : Техніка, 2003.
4. История искусства зарубежных стран. Средние века. Возрождение | Под ред. Ц. Несеельштраус.- М. : Изобразительное искусство, 1982.
5. История искусства зарубежных стран 17-18 веков. | Под ред. В. Раздольской. - М. : Изобразительное искусство, 1988.
6. Крвавич Д., Овсійчук В. Черепанова С. Українське мистецтво: навч. Посібн.: У 3 ч. - Львів: Світ, 2003.
7. Популярная художественная энциклопедия: архитектура, живопись, скульптура, графика, декоративное искусство. - В 2-х т. Под. Ред. В.Полевого.- М.: Сов. Энциклопедия, 1986 .

Література за розділами

1. Алпатов М. В. Всеобщая история искусств. М., Л., 1948-1949. Т. 1 - 2.
2. Алпатов М. В. Этюды по истории западноевропейского искусства. М., 1963.
3. Вагнер Г. К. Искусство мыслить в камне. М., 1990.
4. Власов В. Г. Стили в искусстве. Т. I. СПб., 1995; Т. II. СПб., 1996; Т. III. СПб., 1997.
5. Всеобщая история архитектуры. М., 1958 - 1962. Т. 1 - 5.
6. Всеобщая история искусств. М., 1960 - 1966. Т. I - VI.
7. История искусства зарубежных стран. М., 1963 - 1964. Т. 1 - 3.
8. Мастера искусства об искусстве. М., 1963 - 1969. Т. 1 - 5.
9. Сапронов П. А. Курс лекций по теории и истории культуры. СПб., 1998.

Італійське Відродження

1. Алпатов М. В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. М., 1976.
2. Беренсон Б. Живописцы итальянского Возрождения. М., 1965.
3. Виппер Б. Р. Итальянское Возрождение. Курс лекций. М., 1977.
4. Дживелегов А. Н. Леонардо да Винчи. М., 1967.
5. Лазарев В. Н. Происхождение итальянского Возрождения. М., 1956 - 1959. Т. 1 - 2.

6. Либман М. Я. Донателло. М., 1962.
7. Муратов П. Образы Италии. М., 1994.
8. Нессельштраус Ц. Г. Тинторетто. М., Л., 1964.
9. Ренессанс. Барокко. Классицизм. Проблема стилей в западноевропейском искусстве XV - XVIII веков. М., 1966.
10. Ротенберг Е. И. Искусство Италии XVI в. М., 1967.
11. Ротенберг Е. И. Микеланджело. М., 1964.
12. Ротенберг Е. И. Искусство Италии. Средняя Италия в период Высокого Возрождения. М., 1974.
13. Смирнова И. А. Боттичелли. М., 1967.
14. Смирнова И. А. Тициан. М., 1970.

Північне Відродження

1. Бенеш О. Искусство Северного Возрождения. М., 1973.
2. Гершензон-Чегодаева Н. М. Нидерландский портрет XV в. М., 1972.
3. Егорова К. С. Ян ван Эйк. М., 1965.
4. Климов Р. Б. Питер Брейгель. М., 1954.
5. Либман М. Я. Искусство Германии XV - XVI веков. М., 1964.
6. Либман М. Я. Дюрер и его эпоха. М., 1972.
7. Лившиц И. А. Французское искусство XV - XVIII веков. Л., 1967.
8. Немилов А. Н. Грюневальд. М., 1972.
9. Петрусевич Н. Б. Искусство Франции XV - XVI веков. М., 1973.
10. Стародубова В. В. Братья Лимбурги. М., 1974.

Мистецтво XVII ст.

1. Лазарев В. Н. Портрет в европейском искусстве XVII века. М.; Л., 1937.
2. Прус И. Е. Западноевропейское искусство XVII века. М., 1974.
3. Ротенберг Е. И. Западноевропейское искусство XVII в. М., 1971.
4. Виппер Б. Р. Проблема реализма в итальянской живописи XVII - XVIII вв. М., 1966.
5. Знамеровская Т. П. Микеланджело да Караваджо. М., 1955.
6. Знамеровская Т. П. Сальватор Роза. М., 1972.
7. Знамеровская Т. П. Неаполитанская живопись первой половины XVII в. М., 1978.
8. Каптерева Т. П. Веласкес и испанский портрет XVII в. М., 1956.
9. Левина И. М. Искусство Испании XVI - XVII вв. М., 1966.
10. Малицкая К. М. Франциско Сурбаран. М., 1963.
11. Варшавская М. Д. Питер Пауль Рубенс. М., 1958.
12. Смольская Н. Ф. Якоб Иордане. М., 1959.
13. Смольская Н. Ф. Антонис ван Дейк. М., Л., 1963.
14. Фромантен Э. Старые мастера. М., 1966.
15. Виппер Б. Р. Становление реализма в голландской живописи XVII в. М., 1957.
16. Виппер Б. Р. Очерки голландской живописи эпохи расцвета. М., 1962.
17. Линник И. В. Голландская живопись XVII в. и проблемы атрибуции картин.

Л., 1980.

18. Ротенберг Е. И. Голландское искусство XVII в. М., 1972.
19. Ротенберг Е. И. Рембрандт Гарменс ван Рейн. М., 1956.
20. Синенко М. С. Франс Хальс. М., 1965.
21. Тирасов Ю. А. Голландский пейзаж XVII века. М., 1983.
22. Гликман А. С. Никола Пуссен. Л.; М., 1964.
23. Каптерева Т. П., Быков В. Искусство Франции XVII в. М., 1969.
24. Лазарев В. Н. Братья Ленен. Л.; М., 1936.
25. Немилова И. С. Жорж де Латур. Л.; М., 1958.

Мистецтво XVIII ст.

1. Бродский В. А. Франсиско Хосе Гойя де Лусиентес. М.; Л., 1939.
2. Виппер Б. Р. Английское искусство. М., 1945.
3. Виппер Б. Р. Проблема реализма в итальянской живописи XVII - XVIII веков. М., 1966.
4. Герман М. Ю. Уильям Хогарт и его время. Л., 1977.
5. Золотов Ю. Н. Французский портрет XVIII века. М., 1968.
6. Золотов Ю. Н. Морис Латур. М., 1960.
7. Итальянская живопись XVII - XVIII вв. (Альбом). М., 1961.
8. Кожина Е. Ф. Искусство Франции XVIII века. Л., 1971.
9. Кроль А. Е. Английская живопись XVI - XIX вв. в Эрмитаже. Л., 1961.
10. Лазарев В. Н. Ж.-Б. Шарден. М., 1947.
11. Либман М. Я. «Художники реальности» в Италии XVII - XVIII вв. 50 лет ГМИИ им. Пушкина. М., 1962.
12. Лившиц Н. А. Ж.-О. Фрагонар. М., 1970.
13. Лившиц Н. А., Зернов Б. А., Воронихина Л. Н. Искусство XVIII в. Малая история искусств. М., 1976.
14. Лисенков Е. Г. Английское искусство. М., 1945.
15. Ольшанская Н. И. Дж. Тьеполо. М., 1957.
16. Прокофьев В. Н. «Каприччос» Гойи. М., 1970.
17. Ромм А. Гудон. М., Л., 1945.
18. Чегодаев А. Д. Ж.-А. Ватто. М., 1963.

Мистецтво XIX - XX ст.

1. Алпатов М. В. Анри Матисс. М., 1969.
2. Бродский В. Я. Художники Парижской Коммуны. М., 1970.
3. Вентури Л. Художники нового времени. М., 1956.
4. Вентури Л. От Мане до Лотрека. М., 1958.
5. Горяинов В. В. Современное искусство. М., 1971.
6. Дмитриева Н. Пикассо. М., 1971.
7. Иконников А. В. Архитектура Запада. Мастера и течения. М., 1972.
8. Калитина Н. Н. Французская пейзажная живопись. Л., 1972.
9. Калитина Н. Н. Эпоха реализма во французской живописи. Л., 1972.
10. Калитина Н. Н. Французское изобразительное искусство конца XVIII - XX века. Л., 1990.
11. Калитина Н. Н. Французский портрет XIX века. Л., 1985.

12. Кантор А. М. Изобразительное искусство XX века. М., 1973.
  13. Ковтун Е. Ф. Третий путь в беспредметности // Великая утопия. 1993.
  14. Кожина Е. Ф. Романтическая битва. Л., 1969.
  15. Лившиц Н. А., Рейнгарт Л. Незаменимая традиция. М., 1974.
  16. Маца И. Проблемы художественной культуры XX века. М., 1969.
  17. Модернизм. Анализ и критика основных направлений. М., 1973.
  18. Некрасова Е. А. Английский романтизм. М., 1975.
  19. Прокофьев В. Н. Гойя в искусстве романтической эпохи. М., 1986.
  20. Прокофьев В. Жерико. М., 1963.
  21. Раздольская В. И. Искусство Франции второй половины XIX в. Л., 1981.
  22. Ревалд Дж. История импрессионизма. Л., М., 1959.
  23. Ревалд Дж. Постимпрессионизм. Л., М., 1962.
  24. Сарабьянов Д. В. Стиль модерн. М., 1989.
  25. Стернин Г. Ю. О модерне. // Музей. 1989. № 19.
  26. Художественные направления в современном зарубежном искусстве. М., 1959.
  27. Чегодаев А. Д. Искусство США. М., 1976.
  28. Чегодаев А. Д. Джон Констебль. М., 1968.
  29. Экспрессионизм. М., 1966.
  30. Яворская Н. В. Пейзаж барбизонской школы. М., 1962.
  31. Яворская Н. В. Современная французская живопись. М., 1977.
- Література для аналізу творів образотворчого мистецтва
1. Арнхейм Р. искусство и визуальное восприятие. М. , 1974.
  2. Батхин М.М. Эстетика словесного творчества. М. , 1979.
  3. Виппер Б.Р. Введение в историческое изучение искусства. М. , 1985.
  4. Волков Н.Н. Композиция в живописи. М. , 1977.
  5. Жегин Л.Ф. Язык изобразительного произведения. М. , 1970.
  6. Лотман Ю.М. Избранные статьи. В 3- х томах. Таллинн. 1992.
  7. Раушенбах Б.В. Пространственные построения в живописи. М. , 1980.
  8. Шевелев И.Ш., Марутаев М.А., Шмелев И.П. Золотое сечение. 1990.

Порядок проведения та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

Голова комісії   Кузенко Петро Ярославович

завідувач кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, канд. мистецтв., доцент